

„Ion” de Liviu Rebreanu

PROF. PAULA-LIVIA VORNICEANU
LICEUL TEORETIC „ION NECULCE” TÂRGU
FRUMOS

Încadrare în epocă, specie literară

- Publicată în 1920, opera literară „Ion” reprezintă primul roman al lui Liviu Rebreanu, o capodoperă ce înfățișează universul rural în mod realist.
- Având ca trăsături amploarea acțiunii, desfășurată pe mai multe planuri, conflictul complex, prezența unor personaje numeroase și realizarea unei imagini ample asupra vieții, opera literară „Ion” aparține speciei literare **romanul**. Este roman de tip **obiectiv** prin specificul relației narator-personaj și al naratorului (omniscient, omniprezent, detașat).

Tema literară

- **Tema** romanului este prezentarea problematicii pământului, în condițiile satului ardelean de la începutul secolului al XX-lea. Romanul prezintă lupta unui țăran sărac pentru a obține pământul și consecințele actelor sale. Tema centrală, **posesiunea pământului**, este dublată de **tema iubirii**.

Structură și compoziție

- **Simetria** incipitului cu finalul se realizează prin descrierea drumului ce intră și iese din satul Pripas, loc al acțiunii romanului. Personificarea drumului are semnificația simbolică a destinului unor oameni.
- Crucea strâmbă de la marginea satului, cu un Hristos de tinichea ruginită, anticipează tragismul destinelor.

Structură și compoziție

- Romanul este **alcătuit** din două părți: „Glasul pământului” și „Glasul iubirii”.
- Titlurile celor 13 capitole (număr simbolic, nefast) sunt semnificative, discursul narativ având un „Început” și un „Sfârșit”.

Tehnici literare

- Prin **tehnica** planurilor paralele este prezentată viața țărănimii și a intelectualității rurale.
- Tehnica contrapunctului se referă la prezentarea aceleiași teme în planuri diferite (nunta țărănească a Anei corespunde, în planul intelectualității, cu nunta Laurei; conflictul exterior dintre Ion și Vasile Baciuc corespunde conflictului intelectualilor satului: învățătorul Herdelea și preotul Belciug) .

Secvențe semnificative

- **HORA** de la începutul romanului,
- **Acțiunea** romanului începe într-o zi de duminică, în care locuitorii satului Pripas se află la horă, în curtea Todosiei, vadauva lui Maxim Oprea.
- În expozițiune, sunt prezentate principalele personaje, timpul și spațiul, ceea ce conferă veridicitate romanului realist.
- În centrul adunării este grupul jucătorilor. Descrierea jocului tradițional, someșana, este o pagina etnografică memorabilă.
- Așezarea privitorilor reflectă relațiile sociale. Cele două grupuri ale bărbaților respectă stratificarea economică. Fruntașii satului, primarul și chiaburii, discută separat de țăranii mijlocași, așezați pe prispă.
- În satul tradițional, lipsa pământului (averea) este echivalentă cu lipsa demnității umane, fapt redat de atitudinea lui Alexandru Glanetașu care se sfiește să intre în vorba cu „bogătașii”.
- Intelectualii satului, preotul Belciug și familia învățătorului Herdelea, vin să privească „petrecerea poporului”, fără a se amesteca în joc.

Structură și compoziție

- Rolul horei în viața comunității sătești este acela de a facilita întemeierea noilor familii, dar cu respectarea principiului economic.
- Hotărârea lui Ion de a o lua pe Ana cea bogată la joc, deși o place pe Florica cea săracă, marchează începutul conflictului.
- Venirea lui Vasile Baci, tatăl Anei, de la cârciumă la horă și confruntarea verbală cu Ion, pe care îl numește “hoț” și “tâlhar”, pentru că “sărântocul” umblă să-i ia fata promisă altui țăran bogat, George Bulbuc, constituie **intriga** romanului.
- Rușinea pe care Vasile i-o face la horă, în fața satului, va stârni dorința de răzbunare a flăcăului, care, la rândul său, îl va face pe chiabur de rușinea satului, lăsând-o pe Ana însărcinată pentru a-l determină să accepte nunta. La sfârșitul petrecerii, flăcăii merg la cârciumă.
- **Bătaia** flăcăilor, în aparentă pentru plata lăutarilor, în fapt pentru dreptul de a o lua de soție pe Ana, se încheie cu victoria lui Ion, care îl răpune cu parul pe George. Scena alimentează dorința de răzbunare a lui George și este construită simetric cu aceea de la sfârșitul romanului, când George îl ucide pe Ion, lovindu-l cu sapa.

Conflict

- **Conflictul central** din roman este lupta pentru pământ în satul tradițional.
- Drama lui Ion este drama țăranului sărac. Mândru și orgolios, conștient de calitățile sale, nu-și acceptă condiția și este pus în situația de a alege între iubirea pentru Florica și averea Anei.
- **Conflictul exterior**, social, între Ion al Glanetasului și Vasile Baciș, este dublat de **conflictul interior**, între glasul pământului și glasul iubirii.

Ion - trăsături

- **Ion** este personajul principal și eponim al romanului, un personaj monumental, realizat prin tehnica basoreliefului.
- Din punct de vedere social, el este tipul țăranului sărac, tipul parvenitului fără scrupule, psihologic, este ambițiosul dezumanizat de lăcomie.
- Patima pentru pământ a tânărului sărac îl face să renunțe la femeia iubită și să aleagă o fată cu zestre. O seduce pe Ana, iar Vasile Baciuc este „silit” astfel să accepte căsătoria. După intervenția preotului, Vasile Baciuc îi dă toate pământurile lui Ion la notar, iar brutalitatea lui față de Ana este înlocuită de indiferență.

Ion - trăsături

- Inițial dotat cu o serie de calități, în goana sa pătimașă după avere, Ion se dezumanizează treptat, iar moartea lui este expresia intenției moralizatoare a scriitorului ardelean.
- Parvenitul Ion repetă modelul socrului său, dar nu se mulțumește cu pământul. „Ion este o brută. A batjocorit o fată, i-a luat averea, a împins-o la spânzurătoare și a rămas în cele din urmă cu pământ.” (G. Călinescu)

Concluzii

- „Ion” de Liviu Rebreanu este un roman realist de tip obiectiv, deoarece are ca trăsături: specificul relației narator-personaj, obiectivitatea naratorului omniscient care întrține „iluzia realității” (viziunea realistă), utilizarea narațiunii la persoana a III-a, cu focalizare zero (viziunea „dindărăt”), atitudinea detașată în descriere, verosimilul întâmplărilor.